

บทที่ 4

การเปลี่ยนแปลงของวิเศษณานุประโยคบอกเวลา

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอการเปลี่ยนแปลงของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ 2 ประการ คือ 1) การเปลี่ยนแปลงของประเภทของวิเศษณานุประโยคบอกเวลา และ 2) การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของวิเศษณานุประโยคบอกเวลา

ดังเด็กสาวไว้ในข้อ 1.6.1.2 แล้วว่า ผู้วิจัยแบ่งสมัยรัตนโกสินทร์ คือตั้งแต่ปีพ.ศ. 2325 ถึงปีที่ท้าววิชัย (พ.ศ. 2536) เป็นช่วงๆ ละ 10 ปี ๗ ได้ช่วงเวลาดังทั้งหมด 22 ช่วง และสุ่มตัวอย่างข้อมูลจากเอกสารที่ตีพิมพ์ ในช่วงต้นของทุกๆ 10 ปี เมื่อจะนำเสนอข้อมูลในงานวิจัย ผู้วิจัยจะใช้ปีพ.ศ. แรกของแต่ละช่วง 10 ปี เป็นปีตัวแทน ดังนี้

1. ปีพ.ศ. 2325	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2325-2334
2. ปีพ.ศ. 2335	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2335-2344
3. ปีพ.ศ. 2345	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2345-2354
4. ปีพ.ศ. 2355	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2355-2364
5. ปีพ.ศ. 2365	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2365-2374
6. ปีพ.ศ. 2375	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2375-2384
7. ปีพ.ศ. 2385	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2385-2394
8. ปีพ.ศ. 2395	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2395-2404
9. ปีพ.ศ. 2405	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2405-2414
10. ปีพ.ศ. 2415	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2415-2424
11. ปีพ.ศ. 2425	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2425-2434
12. ปีพ.ศ. 2435	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2435-2444
13. ปีพ.ศ. 2445	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2445-2454
14. ปีพ.ศ. 2455	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2455-2464
15. ปีพ.ศ. 2465	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2465-2474
16. ปีพ.ศ. 2475	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2475-2484
17. ปีพ.ศ. 2485	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2485-2494
18. ปีพ.ศ. 2495	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2495-2504

19. ปีพ.ศ. 2505	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2505-2514
20. ปีพ.ศ. 2515	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2515-2524
21. ปีพ.ศ. 2525	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2525-2534
22. ปีพ.ศ. 2535	เป็นปีตัวแทนของ	ปีพ.ศ. 2535-ปีที่ท้าววิจัย (2536)

4.1 การเปลี่ยนแปลงของประเภทของวิเศษณานุประโยคบอกเวลา

วิเศษณานุประโยคบอกเวลาในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ จำแนกตามความหมายได้ 5 ประเภท (ดังได้กล่าวไว้ในข้อ 3.3) คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเดียวกัน บอกเวลาเริ่มต้น บอกเวลาสิ้นสุด บอกเวลาก่อน และบอกเวลาภายหลัง

ตารางที่ 4 เป็นตารางแสดงการปรากฏของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาประเภทต่างๆ ในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ "ปีพ.ศ." ในตาราง หมายถึง ช่วงของปีที่สุ่มตัวอย่างข้อมูล แต่ละช่วงจะห่างกัน 10 ปี และตัวเลขที่แสดงไว้ในช่องปีพ.ศ. คือ ปีแรกของช่วง 10 ปีหนึ่งๆ ซึ่งเป็นปีตัวแทนของแต่ละช่วง 10 ปีนั้นๆ "ประเภท" ในตาราง หมายถึง ประเภทของวิเศษณานุประโยคบอกเวลา ซึ่งจำแนกได้ 5 ประเภทดังกล่าวข้างต้น

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่า วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเดียวกัน เป็นประเภทแรกที่ปรากฏในสมัยรัตนโกสินทร์ยุคต้น คือ ปรากฏในช่วงปีพ.ศ. 2345 ซึ่งเป็นช่วงที่เริ่มมีเอกสารเรื่องกฎหมายตราสามดวง และวิเศษณานุประโยคประเภทนี้ได้ปรากฏต่อมาจนถึงช่วงปีพ.ศ. 2535

วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเริ่มต้น ปรากฏครั้งแรกในช่วงปีพ.ศ. 2365 หลังจากนั้นวิเศษณานุประโยคบอกเวลาประเภทนี้ก็ปรากฏอีกบ้าง แต่ไม่ติดต่อกันทุกช่วง ช่วงที่ไม่ปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลาเริ่มต้นหลังจากการปรากฏครั้งแรกแล้ว คือ ช่วงปีพ.ศ. 2395 2415 2435 และ 2485

วิเศษณานุประโยคบอกเวลาสิ้นสุด ปรากฏครั้งแรกในช่วงปีพ.ศ.เดียวกับวิเศษณานุประโยคบอกเวลาเริ่มต้น คือ ช่วงปีพ.ศ. 2365 และปรากฏติดต่อกันมาจนถึงช่วงปีพ.ศ. 2535

วิเศษณานุประโยคบอกเวลาก่อน ปรากฏเป็นครั้งแรกในช่วงปีพ.ศ. 2425 และปรากฏติดต่อกันจนถึงปัจจุบันเช่นกัน

วิเศษณานุประโยคบอกเวลาภายหลัง ปรากฏเป็นครั้งแรกในช่วงปีพ.ศ. 2465 ซึ่งเป็นช่วงที่ใกล้ยุคปัจจุบันค่อนข้างมาก และวิเศษณานุประโยคบอกเวลาประเภทนี้ ได้ปรากฏติดต่อกัน

ตารางที่ 4 การปรากฏของวิเศษณ์บุรุษออกเวลาประเภทต่างๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์

ปีพ.ศ. ประเภท	2345	2355	2365	2395	2405	2415	2425	2435	2445	2455	2465	2475	2485	2495	2505	2515	2525	2535	
วิเศษณ์บุรุษ																			
บอกเวลาเดียวกัน	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
บอกเวลาเริ่มต้น	0	0	X	0	X	0	X	0	X	X	X	X	0	X	X	X	X	X	X
บอกเวลาสิ้นสุด	0	0	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
บอกเวลาก่อน	0	0	0	0	0	0	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
บอกเวลาภายหลัง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X	X	X	X	X	X	X	X	X

* เครื่องหมาย X หมายถึง มีข้อมูลประเภทนั้นปรากฏในความ
 O หมายถึง ไม่มีข้อมูลประเภทนั้นปรากฏในความ

จนถึงปัจจุบัน

จากตารางจะเห็นว่า ในช่วงปีพ.ศ. 2345-2355 เป็นช่วงที่มีวิเศษณานุประโยคบอกเวลาปรากฏอยู่เพียงประเภทเดียว คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเดียวกัน หลังจากนั้น ในช่วงปีพ.ศ. 2365 มีวิเศษณานุประโยคบอกเวลาปรากฏเพิ่มขึ้นอีก 2 ประเภท คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเริ่มต้น และ วิเศษณานุประโยคบอกเวลายั่งยืน และเนื่องจากวิเศษณานุประโยคบอกเวลาเริ่มต้นไม่ปรากฏติดต่อกันทุกช่วง ทำให้ช่วงปีพ.ศ. 2395 และ 2415 มีวิเศษณานุประโยคบอกเวลาปรากฏอยู่เพียง 2 ประเภท คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเดียวกัน ซึ่งเป็นประเภทที่ปรากฏมาตั้งแต่ช่วงปีพ.ศ. 2345 และวิเศษณานุประโยคบอกเวลายั่งยืน

ในช่วงปีพ.ศ. 2425 มีวิเศษณานุประโยคบอกเวลาปรากฏเพิ่มขึ้นอีก 1 ประเภท คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาก่อน ทำให้ช่วงปีพ.ศ. 2425 มีวิเศษณานุประโยคบอกเวลาปรากฏอยู่ 4 ประเภท คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเดียวกัน บอกเวลาเริ่มต้น บอกเวลายั่งยืน และบอกเวลาก่อน

สำหรับในช่วงปีพ.ศ. 2435 เนื่องจากไม่ปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลาเริ่มต้นในบทความ จึงมีวิเศษณานุประโยคบอกเวลาปรากฏอยู่เพียง 3 ประเภท คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเดียวกัน บอกเวลายั่งยืน และบอกเวลาก่อน แต่หลังจากนั้น คือ ในช่วงปีพ.ศ. 2445-2455 ก็มีวิเศษณานุประโยคบอกเวลาปรากฏอยู่ 4 ประเภทอีกครั้ง เช่นเดียวกับในช่วงปีพ.ศ. 2425

ในช่วงปีพ.ศ. 2465 มีวิเศษณานุประโยคบอกเวลาภายหลัง ซึ่งเป็นวิเศษณานุประโยคบอกเวลาที่ปรากฏเป็นประเภทสุดท้าย ปรากฏเพิ่มขึ้นเป็นครั้งแรก ทำให้ช่วงปีพ.ศ. 2465 เป็นช่วงปีพ.ศ. แรกที่มีวิเศษณานุประโยคบอกเวลาปรากฏครบทั้ง 5 ประเภท และปรากฏต่อมาจนถึงปัจจุบัน คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเดียวกัน บอกเวลาเริ่มต้น บอกเวลายั่งยืน บอกเวลาก่อน และบอกเวลาภายหลัง

จึงอาจสรุปได้ว่า ประเภทของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาในสมัยรัตนโกสินทร์มีจำนวนเพิ่มขึ้น กล่าวคือ ในช่วงปีพ.ศ. 2345-2355 มีวิเศษณานุประโยคบอกเวลาปรากฏอยู่เพียงประเภทเดียว คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเดียวกัน

ต่อมาในช่วงปีพ.ศ. 2365-2415 มีวิเศษณานุประโยคบอกเวลาปรากฏอยู่ 3 ประเภท แต่อาจไม่ปรากฏครบทั้ง 3 ประเภทในทุกช่วงปีพ.ศ. ระหว่างนี้ คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเดียวกัน บอกเวลาเริ่มต้น และบอกเวลายั่งยืน ประเภทของวิเศษณานุประโยคบอกเวลา ที่

เพิ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงปีพ.ศ. 2365 คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเริ่มต้น และบอกเวลาสิ้นสุด

ช่วงปีพ.ศ. 2425-2455 มีวิเศษณานุประโยคบอกเวลาปรากฏอยู่ 4 ประเภท แต่อาจไม่ปรากฏครบทั้ง 4 ประเภทในทุกช่วงปีพ.ศ. ระหว่างนี้ คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเดียวกัน บอกเวลาเริ่มต้น บอกเวลาสิ้นสุด บอกเวลาก่อน ประเภทของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงปีพ.ศ. 2425 คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาก่อน

และตั้งแต่ช่วงปีพ.ศ. 2465 จนถึงปัจจุบัน มีวิเศษณานุประโยคบอกเวลาปรากฏครบทั้ง 5 ประเภท แต่อาจมีบางช่วงคือ ช่วงปีพ.ศ. 2485 ที่ไม่ปรากฏครบทั้ง 5 ประเภท วิเศษณานุประโยคบอกเวลาทั้ง 5 ประเภท คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเดียวกัน บอกเวลาเริ่มต้น บอกเวลาสิ้นสุด บอกเวลาก่อน และบอกเวลาภายหลัง ประเภทที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงปีพ.ศ. 2465 คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาภายหลัง*

4.2 การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของวิเศษณานุประโยคบอกเวลา

วิเศษณานุประโยคบอกเวลาในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์จำแนกตามลักษณะทางวากยสัมพันธ์ออกเป็นโครงสร้างต่างกันได้ 4 ประเภท คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาประเภทโครงสร้างประโยคย่อย ประเภทโครงสร้างคณานุประโยคขยายคำนามเกี่ยวกับเวลา ประเภทโครงสร้างประโยคเต็มเต็ม และประเภทที่มีหน่วยแสดงวิเศษณานุประโยคบอกเวลาสองชนิดผสมกัน

ตารางที่ 5 เป็นตารางแสดงการปรากฏของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาโครงสร้างประเภทต่างๆในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ "ปีพ.ศ." ในตาราง หมายถึง ช่วงของปีที่สุ่มตัวอย่างข้อมูล แต่ละช่วงจะห่างกัน 10 ปี และตัวเลขที่แสดงในช่องปีพ.ศ. คือ ปีแรกของช่วง 10 ปีหนึ่งๆ ซึ่งเป็นปีตัวแทนของแต่ละช่วง 10 ปี นั้นๆ "โครงสร้าง" ในตาราง หมายถึง โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของวิเศษณานุประโยคบอกเวลา ซึ่งจำแนกได้เป็น 4 ประเภทดังกล่าวข้างต้น

* ผลการวิจัยนี้ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สุ่มตัวอย่างจากบทความวิชาการเพียงอย่างเดียวอาจมีการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมได้จากเอกสารประเภทอื่นเพราะในเอกสารประเภทอื่น อาจมีประเภทของวิเศษณานุประโยคบอกเวลา และช่วงเวลาของการปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลาแต่ละประเภท แตกต่างกันได้

ตารางที่ 5 การปรากฏของวิสัยทัศน์นโยบายนอกเวลาโครงสร้างประเภทต่างๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์

ปีพ.ศ.	2345	2355	2365	2395	2405	2415	2425	2435	2445	2455	2465	2475	2485	2495	2505	2515	2525	2535
ประเภท																		
โครงสร้างระบอบย่อย	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
โครงสร้างคณาภิบาล																		
ขยายความเกี่ยวกับเวลา	O	O	X	O	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
โครงสร้างระบอบเพิ่มเติม	O	O	O	O	O	O	O	X	O	X	X	X	X	X	X	X	X	X
ประเภทผสม	X	O	X	O	X	X	X	O	X	X	X	O	X	O	X	O	X	X

* เครื่องหมาย X หมายถึง มีข้อมูลประเภทนั้นปรากฏในบทความ
 O หมายถึง ไม่มีข้อมูลประเภทนั้นปรากฏในบทความ

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่า โครงสร้างประโยคย่อย เป็นโครงสร้างแรกที่ปรากฏในช่วงปีพ.ศ. 2345 และปรากฏติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

โครงสร้างคุณูปการประโยคขยายคำนามเกี่ยวกับเวลา ปรากฏครั้งแรกในช่วงปีพ.ศ. 2365 และขาดหายไปในช่วงปีพ.ศ. 2395 เริ่มปรากฏอีกครั้งในช่วงปีพ.ศ. 2405 และปรากฏติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

โครงสร้างประโยคเติมเต็ม เริ่มปรากฏครั้งแรกในช่วงปีพ.ศ. 2435 และขาดหายไปในช่วงปีพ.ศ. 2445 เริ่มปรากฏอีกครั้งในช่วงปีพ.ศ. 2455 และปรากฏติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

จากตารางจะเห็นว่า ในช่วงปีพ.ศ. 2345 มีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของวิเศษณูปการประโยคบอกเวลาปรากฏอยู่ 2 ประเภท คือ โครงสร้างประโยคย่อย และประเภทผสม ต่อมาในช่วงปีพ.ศ. 2365 มีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของวิเศษณูปการประโยคบอกเวลาปรากฏเพิ่มขึ้น 1 ประเภท คือ โครงสร้างคุณูปการประโยคขยายคำนามเกี่ยวกับเวลา

ในช่วงปีพ.ศ. 2435 โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของวิเศษณูปการประโยคบอกเวลาปรากฏเพิ่มขึ้น 1 ประเภท คือ โครงสร้างประโยคเติมเต็ม

ในช่วงปีพ.ศ. 2455 เป็นช่วงที่มีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของวิเศษณูปการประโยคบอกเวลาปรากฏพร้อมกันในช่วงเวลาเดียวกันครบทั้ง 4 ประเภท คือ โครงสร้างประโยคย่อย โครงสร้างคุณูปการประโยคขยายคำนามเกี่ยวกับเวลา โครงสร้างประโยคเติมเต็ม และประเภทผสม

เป็นที่น่าสังเกตว่า ประเภทผสมปรากฏครั้งแรกในช่วงปีพ.ศ. 2345 ก่อนจะปรากฏโครงสร้างคุณูปการประโยคขยายคำนามเกี่ยวกับเวลา จัดเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้โครงสร้างประโยคย่อยมาเป็นโครงสร้างคุณูปการประโยคขยายคำนามเกี่ยวกับเวลา และเมื่อปรากฏโครงสร้างคุณูปการประโยคขยายคำนามเกี่ยวกับเวลาในช่วงปีพ.ศ. 2365 แล้ว ประเภทผสมก็ยังคงปรากฏอยู่บ้าง แต่ไม่ปรากฏติดต่อกันทุกช่วง ต่อมาหลังจากมีโครงสร้างประโยคเติมเต็มปรากฏครั้งแรกในช่วงปีพ.ศ. 2435 ประเภทผสมที่แสดงการปรับเปลี่ยนการใช้โครงสร้างประโยคย่อยมาเป็นโครงสร้างประโยคเติมเต็มก็เริ่มปรากฏ แต่หลังจากนั้น ประเภทผสมก็ไม่ปรากฏสม่ำเสมอทุกช่วง โดยเฉพาะในช่วงตั้งแต่ปีพ.ศ. 2475 ถึงช่วงปีพ.ศ. 2535

จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของวิเศษณูปการประโยคบอกเวลา มีจำนวนเพิ่มขึ้น คือ จากที่ปรากฏครั้งแรกในช่วงปีพ.ศ. 2345 สองประเภท คือ โครงสร้างประโยคย่อย และประเภทผสม ก็ได้เพิ่มเป็น 3 ประเภทในช่วงปีพ.ศ. 2365 เนื่องจากมีโครงสร้างที่

ณานุกรณขยายค่านามเกี่ยวกับเวลาปรากฏเพิ่มขึ้น และเพิ่มเป็น 4 ประเภท ในช่วงปีพ.ศ. 2435 เมื่อมีโครงสร้างประโยคเติมเต็มปรากฏเพิ่มขึ้น

สำหรับทิศทาง การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของวิเศษณานุกรณประโยคบอกเวลาในภาษาไทยนั้น คือ โครงสร้างของวิเศษณานุกรณบอกเวลามีคุณสมบัติที่แสดงลักษณะของความเป็นนามมากขึ้น

โครงสร้างประโยคย่อย เป็นโครงสร้างที่มีองค์ประกอบทางไวยากรณ์ที่แสดงคุณสมบัติของความ เป็นประโยคมากที่สุด คือ อย่างน้อยต้องมีคำกริยาสำคัญของประโยค หรือมีทั้งประธานและกริยาประกอบกันเข้าเป็นประโยค เช่น (โครงสร้างประโยคย่อยแสดงด้วยตัวอักษรพิมพ์เอน คำที่ขีดเส้นใต้ คือ หน่วยแสดงวิเศษณานุกรณบอกเวลาที่เป็นคำเชื่อม)

(58) หลังจากผลไม้เริ่มเป็นสีเหลือง ความชื้นควรจะลดลงเหลือร้อยละ 75

(พ.ศ. 2505)

โครงสร้างคุณานุกรณขยายค่านามเกี่ยวกับเวลา เป็นโครงสร้างที่มีองค์ประกอบทางไวยากรณ์ ที่แสดงคุณสมบัติของความ เป็นประโยคเช่นกัน แต่เมื่อจะพิจารณาที่เป็นวิเศษณานุกรณบอกเวลา คุณานุกรณต้องประกอบเข้าเป็นส่วนขยายของค่านามเกี่ยวกับเวลา และค่านามเกี่ยวกับเวลา จะแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายเกี่ยวกับเวลาของวิเศษณานุกรณกับประโยคหลัก เช่น (โครงสร้างคุณานุกรณแสดงด้วยตัวอักษรพิมพ์เอน คำที่ขีดเส้นใต้ คือ หน่วยแสดงวิเศษณานุกรณบอกเวลาที่เป็นค่านามเกี่ยวกับเวลา)

(59) หายใจเข้า เวลายกมือขึ้น

(พ.ศ. 2475)

(60) นักบินอวกาศต้องลุกจากเก้าอี้ที่นั่ง ขณะที่กล้องทำการถ่าย

(พ.ศ. 2515)

โครงสร้างประโยคเติมเต็ม เป็นโครงสร้างที่แปลงเป็นนาม โดยการใช้คำว่า "ที่" วางไว้หน้าประโยค เพื่อแสดงส่วนที่เป็นประโยคเติมเต็ม ทำให้วิเศษณานุกรณบอกเวลา โครงสร้างประโยคเติมเต็ม มีคุณสมบัติที่แสดงลักษณะของความเป็นนามมากขึ้น จัดเป็นโครงสร้างที่มีลักษณะของความ เป็นประโยคน้อยที่สุด เช่น (โครงสร้างประโยคเติมเต็มแสดงด้วยตัวอักษรพิมพ์เอน คำที่ขีดเส้นใต้ คือ หน่วยแสดงวิเศษณานุกรณบอกเวลาที่เป็นคำเชื่อม)

(61) ทฤษฎีนี้เกิด ก่อนที่พวกธรณีวิทยาจะสำรวจอายุโลก

(พ.ศ. 2485)

สำหรับประเภทผสม อาจมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์เหมือนโครงสร้างประเภทใดประเภทหนึ่ง ในโครงสร้างทั้งสามประเภทดังกล่าวข้างต้น (ดูรายละเอียดในข้อ 3.4.4) ตัวอย่างประโยค (วิเศษณานุกรณบอกเวลาแสดงด้วยตัวอักษรพิมพ์เอน คำที่ขีดเส้นใต้ คือ หน่วยแสดง

วิเศษณานุประโยคบอกเวลา ทั้งที่เป็นคำนามเกี่ยวกับเวลา และเป็นคำเชื่อม)

(62) เมื่อขณะที่ยังชุดบ่ออยู่นั้น ไซ้คนบ่อละ 4 คน (พ.ศ. 2425)

(63) ในเวลาเมื่อน้ำกรดสำหรับละลายอาหารไหลซึมออกจากกะเพาะ เช่นนี้
กำลังเส้นเอ็นแลรลิตานกายย่อมาประชุมอยู่ที่กะเพาะอาหาร (พ.ศ. 2425)

(64) ปัญหาเรื่องยาฆ่าเชื้อโรคต่างๆ ได้ถูกขบคิดกันอย่างหนัก
เมื่อก่อนที่สงครามโลกครั้งที่ 2 จะระเบิดขึ้น (พ.ศ. 2485)

4.3 สรุป

4.3.1 ประเภทของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์มีการเปลี่ยนแปลง คือมีจำนวนประเภทเพิ่มขึ้นจากจำนวนประเภทเดียว คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเดียวกัน ที่เริ่มปรากฏในช่วงปีพ.ศ. 2345 เพิ่มเป็น 3 ประเภท ในช่วงปีพ.ศ. 2365 ได้แก่ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเดียวกัน บอกเวลาเริ่มต้น และบอกเวลาสิ้นสุด และเพิ่มเป็น 4 ประเภท ในช่วงปีพ.ศ. 2425 คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเดียวกัน บอกเวลาเริ่มต้น บอกเวลาสิ้นสุด และบอกเวลาก่อน วิเศษณานุประโยคบอกเวลา ปรากฏครบทั้ง 5 ประเภท คือ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาเดียวกัน บอกเวลาเริ่มต้น บอกเวลาสิ้นสุด บอกเวลาก่อน และบอกเวลาภายหลัง ในช่วงปีพ.ศ. 2465

4.3.2 โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาในภาษาไทย มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่มีคุณสมบัติของความเป็นประโยคลดน้อยลง และมีคุณสมบัติของความเป็นนามเพิ่มมากขึ้น โครงสร้างที่มีคุณสมบัติของความเป็นประโยคมากที่สุด คือโครงสร้างประโยคย่อยปรากฏครั้งแรกในช่วงปีพ.ศ. 2345 และปรากฏต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โครงสร้างที่มีคุณสมบัติของความเป็นประโยครองลงมา คือ โครงสร้างคุณานุประโยคขยายคำนามเกี่ยวกับเวลา ปรากฏครั้งแรกในช่วงปีพ.ศ. 2365 และโครงสร้างที่มีคุณสมบัติของความเป็นประโยคน้อยที่สุด คือ โครงสร้างประโยคเติมเต็ม ปรากฏครั้งแรกในช่วงปีพ.ศ. 2435 ส่วนประเภทผสม จัดเป็นโครงสร้างของการปรับเปลี่ยน เริ่มปรากฏครั้งแรกในช่วงปีพ.ศ. 2345